TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0428

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

Mss
Jopp
428

ss.
bi
8

MSS
428

Statuta et ordinamenta
Fraternitatis S.e Marie
et Beat.um Mart.um Sebastiani
et Fabiani de Tricesimo

UDINE.

I

MSS. 488 Pag. 15

Infrascripta sunt Statuta et ordinamenta
fraternitatis Sancte Marie et beatorum
martyrum Sebastiani et fabiani de
Tricosimo composita et compilata per
congregationem ipsius fraternitatis in
pleno consilio eiusdem Laudata et
approbata ut infra / transcripta et fide-
liter exemplata per me David de Sancto
felice notarium ab antiquo eorum originali,
/ existente Camerario ipsius fraternitatis
Constantino cyprimi de tricesimo
/ anno Domini Millesimo quingentesimo quadra-
gesimo Sexto, indictione quarta,

Et primo de camerario consti-
tuendo elligendo et deputando,

In primis statutum et ordinatum fuit in
consilio congregationis omnis fratrum [illegible] fraternitatis
Sancte M[illegible] [illegible] nominatum
primo di[illegible] [illegible] purificationis
beat[illegible] [illegible] tum it de mese
feb[illegible] [illegible] ad [illegible] itatis
m[illegible] [illegible] missam

elligatur unus camerarius per camerarium veterem: Qui sic ellectus in dicto consilio confirmetur, Si placuerit fratribus, vel maiori parti ipsorum: qui tunc in consilio erunt. Et si non placuerit fratribus ille, qui fuerit ellectus, elligatur alter, qui confirmetur ut supra,

De ratione reddenda per camerarium

Item statutum et ordinatum fuit quod annuatim camerarius fraternitatis qui fuerit, teneatur et debeat facere, et reddere rationem sue administrationis in manibus camerarii per ipsum ellecti post dictum festum purificatio-nis beate Mar[illegible] inis usque ad terciam dominicam [illegible] proxime tunc future inclus[illegible] peremptorie convoca-tis suis [illegible] et consiliariis et pulsata campa[illegible] nsilio congregando in domo fraternita[illegible] vel in [illegible] ecclesie sub pena oct[illegible] quo plus fore dene[illegible] legitimo impedim[illegible] et ve[illegible]

De pena noui camerarij recusantis acceptare rationem ab altero camerario

Item Statutum et ordinatum fuit q Si Camerarius nouus fuerit uocatus uenire acceptare rationem de manibus alterius camerarij, et non uenerit, ipso facto Sit condemnatus in denarijs octo: Saluo legitimo impedimento ad quam penam etiam possint condemnari alij Singuli consiliarij, uocati et no uenientes ad rationem faciendam

De iuramento prestando nouo Camerario

Item Statutum et ordinatum fuit q camerarius
nouus illico [illegible] recognouerit rationem a
camerario [illegible] teneatur et debeat ibidem
iurare ad [illegible] Dei euangelia man[ibus] tactis
scripturis [illegible] dicti camerarij iuste, et
Sine fraude [illegible] bona fide e[illegible] [illegible] a
omnibus rebi[illegible] [illegible] et [illegible] dicti
fraterni[illegible] [illegible] ad manus [illegible] reddere
ratio[illegible] [illegible] camerarij [illegible] eligit
r[illegible] [illegible] toto suo posse [illegible]
[illegible]iorum

De priore et consilinijs elligendis

Item Statutum et ordinatum fuit q camerarius nouus, postq habuerit rationem in se, teneatur et debeat in primo consilio, qd congregabitur elligere unum priorem et tot consiliarios quot uoluerit apud se; Et Specialiter unum pro singula uilla plebis triosimi, ubi sint aliqui fratres dicte fraternitatis: Ita tamen q camerarius qui fuerit, debeat remanere pro capite apud camerarium presentem. Et q dictus prior teneatur sub pena denariorum quatuor; ad omnem redius [illegible] totiens quoties opus fuerit [illegible] consilium, et mandare con[illegible] [illegible] iant ad consilium [illegible] [illegible] ij [illegible] re-[illegible] [illegible] non [illegible] fuerit uenire [illegible] Si [illegible] contrafecerit [illegible]

De iuramento [illegible] priori, et consili[illegible]

Item statutum et ordinatum fuit q prior
et consiliarij postq ellecti fuerint iurare
in manibus camerarij, q iuxta ipsorum
posse consulent bona fide, et se exercebut
ad omne id quod pertinebit ipsor officio
iuste et fideliter secundum ipsor consci-
-entiam in beneficium et utilitatem
dicte fraternitatis

De generali missa fraternitatis celebranda

Item statutum et ordinatum fuit q gene-
-ralis missa fraternitatis celebretur et
cantetur in capella fraternitatis ẽ. super
altare sancti Sebastiani singula prima
Dominica cuiuslibet mensis p capellanum
fraternitatis: qui si non fuerit, vicharius
dni plebani. quo casu S. tenetur ipi vichario
qui ipam celebrauit missam solidos quatuor

[illegible] pretermissis p ca[illegible]rarium pro [g]enerali miss[a]

Item St[at]utum et [or]dinatum [illegible] Camer-

rarius fraternitatis in vigilia generalis missę: quę debet fieri singula prima dominica mensis; postquam fuerit pulsatum ad vesperas in tricesimo: debeat etiam cum campana fraternitatis pulsare aliquantulum in signum quod in crastinum debet celebrari missa fraternitatis: Et etiam ipsa die de mane ante missam debeat pulsare ad missam Ita ut fratres possint scire, et venire ad missam. Teneatur quod dictus camerarius ponere cereos in calato seu cesto in ecclesia, ad hoc ut si aliquis ex fratribus velit offerre quod possit offerre cereum

De gen[illegible] [illegible] fraternitatis

Item statutum et ordinatum fuit [illegible] anno domini in pri[illegible] dominica post festum purificationis Sancte [illegible] celebretur [illegible] missa fraternitatis [illegible] in capella [illegible] missam [illegible] debeant om[illegible] et sorores [illegible] fraternitatis [illegible] singuli [illegible] [illegible] cetera [illegible] [illegible] suam de mense in mensem.

Et q camerarius teneatur et debeat
Singulis fratribus et Sororibus Suam
integram facientibus oblationem dare unu
panem de magnis panibus prout cosuetu
est fieri,

De elemosina dispensanda et preparanda

Item Statutum et ordinatum fuit q singlis
annis in festo purificationis beate Marie
virginis dispensetur p camerarium una
elemosina, seu Semina fabarum decoctarum
& conditarum bene et Condecenter cu tanta
quantitate panis que fuerit sufficiens.
Quam vero elemosinam facere debeat
cum deliberatione et consilio fratrum
dicte fraternitatis. In quo consilio deli-
berari debet, quot staria frumenti, et
quot fabarum expendenda Sunt in ipsa
elemosina. Que elemosina firmiter
ipso die dispensetur et no in [illegible] ponatur
Sive [illegible]erit aptata cu carn[illegible] [illegible] [illegible]o

De hijs qui tenentur preparare elemosinam

Item statutum et ordinatum fuit quod ad adiuuandum preparare dictam elemosinam teneantur uenire illi qui sunt capita camerarij sub pena octo solidorum pro singulo contrafaciente.

De intrantibus in dictam fraternitatem

Item statutum et ordinatum fuit quod quilibet qui uoluerit intrare dictam fraternitatem tam homo quam femina teneatur et debeat soluere pro introitu ipsi fraternitati solidos duodecim uel unam libram cere et portare unum cereum ualoris quatuor solidorum quod debeat primo et ante omnia promittere in manibus camerarij in animam suam obseruare statuta et ordinamenta predicte fraternitatis et esse semper legalis et fidelis fraternitati dicte.

De hijs qui non sunt accep[ta]ndi in dicta fraternitate

23 Item statutum et ordinatum fuit q[uod] nullus, qui no[n] fuerit bon[a]e conditionis et fam[a]e, vel fuerit blasfemator Dei, et s[an]ctor[um] debeat accep[ta]ri in fratrem dict[a]e fraternitatis

De exeuntibus de dicta fraternitate

24 Item statutum et ordinatum fuit q[uod] si aliq[ui]s modo, sua spontanea voluntate voluerit exire de dicta fraternitate vel dixerit amplius nolle esse in dicta fraternitate, q[uo]d tunc incontinenti postq[uam] notificatu[m] camerario fuit, debeat ipse camerarius facere pulsari campanam fraternitatis pro anima sua quemadmodu[m] esset mortuus, et amplius nunq[uam] accepetur in d[ic]ta fraternitate nisi cum consilio et voluntate [illegible] et q[uod] solvat tunc pro intrata unu[m] de lezeum seu cereum ponderis duar[um] lib[rarum] [illegible]

De pace celebranda inter fratres fraternitatis

Item Statutum et ordinatum fuit q si Camerarius fraternitatis habuerit notitiam de aliqua discordia vel inimicicia que esset inter aliquos ex fratribus dicte fraternitatis: Rex ipse debeat ipsas psonas que se odio habent convocare in consilio, et ibidem facere fieri pacem inter ipsos. non preiudicando iuribus alicuius partis. Et si aliquis ita protervus fuerit obstinatus & noluerit facere pacem ab ipso die quo sibi mandatum fuerit usq ad octo dies tunc proxime futuros: expellatur a fraternitate: et in ipsa non retineatur, nisi fuerit rixa vel discordia occasione mortis hominis: vel tali occasione q p consilium excusaretur

De fratribus debentibus annuatim accipere penitentiam

Item Statutum et ordinatum fuit q quilibet ex fratribus vel Sororibus dicte fraterni-

ratis semel in anno: Et specialiter in festo resurrectionis Domini nostri Jesu Xpi debeat, et teneatur accipere sanctam penitentiam, et sacratissimum corpus christi, prout veri Christiani: nisi habuerit licentiam a suo confessore abstinendi, vel non assumendi corpus Xpi: Et si aliquis contrafaceret vel id facere recusaret ab ipso festo pasce usque ad tunc proxime futurum festum penthecostes peremptorie, expellatur a fraternitate, et sibi detur licentia. Que licentia etiam dari potest in ecclesia per capellanum nostrum inter missarum solemnia. Qui si ex post fuerit emendatus: et voluerit reverti in fraternitatem, debeat donare ipsi fraternitati unam libram cere pro sua intrata.

De ordine servando quando fuit mortuus aliquis ex fratribus

q Item statutum et ordinatum est, quando aliquis ex fratribus vel sororibus diebus

fraternitatis moritur in plebe triccesimi,
Et primo pulsetur campana nostra pro
anima sua quatuor uicibus. Deinde per
priorem uel alium nuntium ex parte fra-
ternitatis conuocentur fratres dicte frater-
nitatis: et expoliati una cum nostro capitaneo
et cum Camerario et priore accedere de-
beant acceptum corpus defuncti. Et quod
quatuor ex fratribus expoliati more solito
debeant ipsum portare corpus ad ecclesiam,
Et deinde ad sepulturam. Et permanere
in ecclesia donec fuerit finitum officium.
Et quod quilibet ex fratribus teneatur dum
corpus defuncti associatur siue de domo
ad ecclesiam siue de ecclesia ad sepul-
turam portare suum cereum accensum
in manu. Debeant etiam portari duo
ex magnis cereis apud corpus defuncti.
Et si aliquis ex fratribus qui fuerit
uocatus et non uenerit ut dictum est supra
Soluat soldos decem saluo iusto impedi-
mento. Et si fuerit aliquis mortuus
ex fratribus qui non iacet in [illegible].

Et voluerit q fratres huius frater-
nitatis facerent sibi honorem in sepul-
tura sua: Et de hoc fuerit camerarius
avisatus: debeat ipse camerarius incon-
tinenti pulsare campanam, et congregare
adminus duodecim ex fratribus: si
plures non potuerint. Et ipsos cum
capellano nostro mittere ad faciendum
sibi honorem in sepultura defuncti: De-
beat q predicti dum fuerint in villa
vel in loco, ubi est defunctus se expo-
liare, et se preparare cum camiseis suis.
Et ordinate omni accedere ad domum
defuncti et ipsum corpus portare et
associare ad ecclesiam et ad sepultura
prout fieri debet: Et si aliquis recu-
sarit contrafaceret solvat solidos
octo ut supra

De infirmis visitandis

Item statutum et ordinatum fuit q si
aliquis ex fratribus vel sororibus infir-
maretur ita q eius esset ... ...

et custodire: ¶ Et ad hoc fuerit requi-
-situs camerarius uel prior: et teneat
ipse camerarius eum facere uigilare
p aliquam ex Sororibus dicte fraterni-
-tatis ¶ s3 una in die: ¶ Et una uel due
in nocte prout erit de necessitate. ¶ Et q
camerarius teneatur eisdem facere
expensas: ¶ Et si aliqua recusaret
uigilare soluat solidos octo: ¶ Et nihilo-
-minus camerarius possit alteram
personam sumptibus recusantis ponere
ad dictam uigiliam.

De oratione fienda pro defunctis fratribus

Item Statutum et ordinatum fuit quod
quando moritur aliquis ex fratribus
uel Sororibus dicte fraternitatis quod
singulus frater et Soror huius frater-
-nitatis teneatur et debeat in die sue
Sepulture dicere pro anima sua quin-
-quaginta pater noster noster, et totidem

Aue maria : ¶ Et deinde usque ad eius trigesimum, seu usque ad unum mensem singula die Septem pater noster, cum Septem aue maria : ¶ Et hoc sub pena obedientie

¶ De Subuentione prestanda pauperibus

Item Statutum et ordinatum fuit quod si aliquis ex fratribus huius fraternitatis seu altera persona bone fame & conditionis infirmaretur uel perueniret ad tantam inopiam et paupertatem quod non haberet unde se sustentare dicta fraternitas teneatur et debeat etiam prestare subuentionem cum frumento uel vino, seu alia substantia iuxta discretionem consilii ipsius congregationis

De processione et ecclesiis visitandis

Item Statutum et ordinatum fuit quod
fratres, qui debent se expoliare, teneantur
se expoliare, et Solemniter cum cruce
et capellano ire in processione, et visitare
ecclesias, et loca infrascripta in sub-
scriptis diebus: Nos primo tenentur
et debent in die festi tricesimi se expo-
liare, et in processione bini, et ordinate
ire hora solita ad maiorem missam:
Et deinde permanere in ecclesia a latere
nostre capelle usque quo fuerit finita
missa. Item Similiter in die corporis
christi. Item in die sancti Sebastiani:
Et in festo dedicationis altaris capelle
quod venit ultima dominica mensis augusti:
Item in singulis diebus dominicis totius
quadragesime tenentur de mane cum
processione et capellano nostro visitare
ecclesiam sancte Agnetis et Similiter
reverti in ecclesiam tricesimi

Item in die Sanctorum philippi et jacobi tene-
antur visitare ecclesiam de fontebono.

Item in festo assensionis Dni nostri Jesu xpi uisitare ecclam de Tauagnaco,

Item teneantur sic expoliati cum capellano nostro associare cruces solemniter in diebus rogationum

Item similiter in die sancte crucis ire Aquilegiam una cum crucibus plebis solemniter et deuote,

Item in die sancte helene teneantur uisitare ecclesiam ste helene de montenars

Item in die sancti Joannis baptiste teneantur uisitare ecclesiam ca Saci

Item in festo mille Regine teneantur uisitare ipsam ecclesiam de zomna,

Item in festo sancte Marie de mense semptembris teneantur accedere et uisitare ecclam sancte Marie de monte,

Item in die beti de Quals teneantur uisitare ipsam ecclesiam de qualso,

In reliquis uero diebus anni remaneant in dispositione consilii congregati ned fratrum dicte fraternitatis.

De pena illorum qui se non expoliaverint

Item Statutum et ordinatum fuit quod
quandocumque fuerit ordinata aliqua
processio cum expoliatis: teneantur
omnes fratres dicte fraternitatis
se expoliare, et ire in processione
bini, et ordinate. Et si aliquis contra-
fecerit, seu recusaret se expoliare
solvat pro singula vice solidos quatuor
Aut debeat mittere alium sui loco. Salvo
semper legitimo impedimento per consilium
fraternitatis approbando

De pena non obbedientium camerario vel priori

Item Statutum et ordinatum fuit quod
fratres dicte fraternitatis teneantur
et debeant obbedire camerario et
priori, dum ordinabit processionem
et quicquid honeste mandaverit. Et si
ali[illegible] voluerit obbedire, vel reddere
[illegible] aut [illegible]

-uerit ipsum: Soluat Sol. quatuor.

De condemnatis debentibus soluere penam

Item Statutum et ordinatum fuit quod Si aliquis fuerit condemnatus in aliqua pena: et noluerit soluere infra spacium unius mensis per a terenino unius misse mensis, usque ad aliam missam mensis proxime futuram quod camerarius possit ipsum facere pignorari pro dicta pena: Et Si contradixerit uel blasfemauerit camerarium uel alterum de fraternitate ipso facto expellatur a fraternitate in consilio congregationis

De oblationibus [illegible]

Item Statutum et ordinatum fuit quod omnes ex fratribus uel Sororibus teneantur facere annuatim suam integram oblationem unius S. di

pro quolibet in fine anni. Nec in univer-
-sali missa, quæ fit prima Dominica
post festum purificationis beatæ Mariæ;
Et si aliquis contrafecerit, possit
pignorari; Et si murmuraverit expellatur.

Labor.
di
restauro
R. Milio
RESTAURATO il
1980

J
4